

העלון מוקדש לע"נ משה צמח בן ג'וליה ע"ה

נדר משה

עניינים מתורת מרן רבנו הגדול הגאון רבי מאיר מאזוז זצוק"ל
מאת חתנו נאמן ביתו מורנו ראש הישיבה
הגאון הגדול הרב ליאור כהן שליט"א

הסוד של עשרת ימי תשובה טמון במלה אחת פשוטה

האדם הראשון נענש בחומרה על האכילה מעץ הדעת, אך בנו קין שביצע רצח נורא קיבל פרייולוגיה והגנה מיוחדת מבורא עולם | המפגש בין השניים חושף את הסוד הגדול של עשרת ימי תשובה – מדוע הניסיון להסביר ולתרץ את חטאי העבר רק מזיק? | ומהי המלה האחת שמשנה את ההנהגה מהקצה לקצה?

מחפש את מי להאשים בחטאי העבר, הקדוש ברוך הוא נוהג איתו הנהגה אחרת לגמרי.
ואת השאלה הזאת התפלא אדם. אומרים רבותינו (בראשית רבה כ"ב, י"ג) אדם פגש את קין, אמר לו: "תגיד לי, איך הסתדרת?", אמר לו: "עשיתי תשובה ונתפשת עם קוני". מה הפירוש? יכולת להחזיר את הבל? לא, אבל אמרתי 'טעיתי'."

איי! הצטער מאד אדם הראשון ואמר: חבל שלא ידעתי את הסוד הזה שכאשר אדם מתעסק בעבר, זו העבירה. "הוא אשם", "זה אשם", "לא, זה היה בגלל כל מיני..." כל אלו הסברים על העבר. ואם אתה מתעסק באחרית - שאחר כך יהיה יותר טוב, אתה בעצם לוקח את האחריות על עצמך (אחריות מלשון אחרית). כי כאשר אתה אומר "אני לא בסדר", יש מקום שהעתיד יהיה טוב יותר.

ואת זה אדם הראשון פתאום הבין, ואז הוא קם ואמר: "טוב להודות לה' ולומר לשקמך עליך" (תהלים צ"ב, ב'). כמה טוב פשוט להודות ולהגיד "טעיתי!". מסתבר שלא רק בבית עם האשה זה עובד טוב, אלא עוד הרבה הרבה הרבה יותר עובד עם בורא עולם. יהי רצון שנזכר כולנו לקחת אחריות על עצמנו, תהיה אחריתנו טובה מראשיתנו ותהיה לנו שנה טובה ומבורכת.

שבת שלום ומבורך!

שבת שלום לאחי ואחובי, שנה טובה ומבורכת! אנחנו נמצאים בשבת שובה. הימים הללו, עשרת ימי תשובה, הם בעצם הימים שעברו על אדם הראשון לאחר חטא עץ הדעת. כאשר בעון החטא הזה – התקלל אדם: "אָרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבְרָךְ", "בְּיָצֵאת אָפֶיךָ תֹאכַל לֶחֶם" (בראשית ג', י"ד-ט), האשה התקללה ונגזרה מיתה על כל בני אנוש.

לאחר מכן, בנו של אדם - קין, עשה מעשה נורא ואיום. רצח את אחיו, את הבל, בעבור קנאה. והנה על עונו, הקדוש ברוך הוא נותן לו עונש. בהתחלה קין אומר לקב"ה: תשמע, ריבונו של עולם! "וַיְהִי כָל מִצְעֵי יִהְיֶה גִנִּי" (שם ד', י"ד). אז אומר לו הקב"ה: טוב, לכן אני אתן לך אות. "לָכֵן כָּל הָרֹג קֵין שְׂכָעְתִּים יָקָם. וַיֵּשֶׁם ה' לָקֵין אוֹת לְבִלְתִּי הָכּוֹת אוֹתוֹ כָּל מִצְאוֹ" (שם ט"ו).

מה זה? למה קין מקבל כזאת פרייולוגיה? למה קין מקבל כאלו הטבות מבורא עולם על מעשה כל כך נורא. ואילו על מעשהו של אדם, אדם מתקלל הוא וזרעו וזרעו עד עולם?
אם נתבונן, אומרים רבותינו שקין קם ואמר "גְּדוֹל עֲלֹנִי מִנְּשָׂא" (שם י"ג). ברגע שקין הגיע להכרה בעונו, הוא מיד קם והודה - "טעיתי!". אדם לעומת זאת: "הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי", "הִנֵּחַשׁ הַשִּׂיָּאֲנִי" (שם ג', י"ב-י"ג). קין בא ולימד יסוד גדול מאד: אם האדם מודה, אומר "טעיתי!", לא

המאור הגדול

חתנא דבי נשיאה מורנו
ראש הישיבה הגאון הגדול
הרב ליאור כהן שליט"א
ברעיון מוסרי לפרשת השבוע

חנוד לנער

תשובות בחינוך שהשיב מרן רבנו הגדול
הגאון רבי מאיר מאזוז זצוק"ל בכתב ידו

שאלה: פעמים שהולכים לטיול באיזה מפעל ויש מדריכה שמסבירה את הנעשה, מה דעת הרב בזה (מדובר בכיתות נמוכות ב' או ג' וכדו')?

תשובה: מותר – הילדים רואים במדריכה דמות של אמא. יש להקפיד שלא תהיה עם פאה נכרית.

שאלה: בענין ציורי צדיקים יש כאלו המדגישים וכותבים "התמונות להמחשה בלבד" וכדו', האם אכן יש לחוש ולכתוב זאת?

תשובה: סתם דברים בטלים. מאז ומתמיד נהגו לצייר עקדת יצחק

ומלחמת דוד וגלית וכדומה (כמ"ש מרן בהלכות שבת).

שאלה: משחקי תמונות רבנים שילדים

מניחים על הרצפה ומי שמצליח להרכיב זכה בהם, האם מותר?

תשובה: מותר לילדים. ומותר לעשות בהם העמדה והערכה, זה שוה שנים וזה כשלשה וכדומה רק לא לבזות!

שאלה: האם מותר לרב לאכול עם התלמידים בכיתות הנמוכות?

תשובה: כדי שישגיח עליהם בנטילת ידים ובברכת המזון - מותר.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:06	19:58
ת"א:	18:23	19:55
חיפה:	18:12	19:54
ב"ש:	18:23	19:55

העלון מוקדש להצלחה בכל העניינים: אורי לוזון בן רבקה, סיגלית לוזון בת אילנה, בן בנימין לוזון בן סיגלית, לינוי לוזון בת אורלי, רועי לוזון בן סיגלית, רעות לוזון בת סיגלית, אביב צמח בן סיגל, שיר צמח בת פנינה, אליענה צמח בת אביב ושיר, סיגל צמח בת גורג'יה

לתגובות, הפצה, הנצחה או קבלת העלון, טלפון: 03-803-0080 | מייל: nm038030080@gmail.com
עורכים: הרב שמעון ס. והרב שמעון ו.

אור הנאמן

הלכות והנהגות מתורת מרן רבנו הגדול הגאון
רבי מאיר מאזוז זצוק"ל, מפי חתנו נאמן ביתו מורנו
ראש הישיבה הגאון הגדול הרב ליאור כהן שליט"א *

יום אָדיר בִּימֵי שְׁנָה: עבודת יום הכיפורים במחיצת מרן רבנו הגדול
זצוק"ל, הפיוט הנורא 'לך אלי תשוקתי' ומענייני ודיני תפלת הנעילה

שבע סעודות

ערב יום הכיפורים במחיצת אבינו הגדול מרן ראש הישיבה זצוק"ל: מרן היה חוזר לאחר תפלת שחרית מבית הכנסת בפנים מאירות ממש, ומיד ניגש להתחיל את מצוות היום. מרן היה אוכל 7 סעודות קטנות (ראה פרי עץ חיים שער כ"ז); מתחיל בביצה, קצת מזונות והיו נוהגים לאכול גם כן כבד. ולאחר מכן היו עושים עוד כמה סעודות.

טבילה

היו שנים שמרן זצ"ל היה הולך וטובל בסילודין. אח"כ בשנים האחרונות גם זה הוא לא יכל, והיה עושה ט' קבין (ע"י ש"ע או"ח סי' תר"ו ס"ג וברמ"א שם) ומכין עצמו לקראת יום אדיר בימי שנה, שבו גולת הכותרת בפתיחת היום הזה, היה הפיוט הנפלא כל כך: 'לך אלי תשוקתי'. וכפי שנראה כמה רגש וכמה חיבור היה לאבינו הגדול מרן זצ"ל, לפיוט הנפלא הזה מדבריו:

דברי מרן זצ"ל: "הייתי מבטיח לאשכנזים,
לא היו להם רפורמים ומשכילים!"

אתה קורא, ואתה לא יכול להיות שזה נפש לעומת פיוט כמו 'לך אלי תשוקתי'. הלואי ולאשכנזים היה פיוט כזה, הייתי מבטיח להם: אם היו קוראים את הפיוט הזה, לא היו להם משכילים! לא היו להם רפורמים! לא היו להם מתבוללים! לאשכנזים יש פיוטים קשים מאד, אתה לא מבין אותם! החתם סופר (חושן משפט) אומר: היה הרב וולף היידנהיים, שהשקיע כ"ה שנים לפרש את הפיוטים שאומרים האשכנזים (היום יש עוד חכמים אחרים, יש אחד הרב ד"ר דניאל גולדשמידט, שהוא עושה את הסליחות ועושה את הפיוטים), אומר שקשה להבין אותם. הם בנויים על מדרשים ועל שפה מיוחדת. לא קל להבין אותם. לכן אדם איך יתרגש? לכו יהיה כאבן.

מכבסה של הנשמה

אבל אתה קורא 'לך אלי תשוקתי', זה מכבסה של הנשמה. מקלף לך קליפה אחר קליפה. אתה מגיע כאשר הוא אומר: 'וְאֶשְׁקֵי וְאֶבְרָכִי' או 'וְכַחֲלֵי בְתוּרָתְךָ, וְכַחֲלֵי בְתוּרָתִי' וכו', אתה לא יכול לקרוא את זה בשוין נפש! פעם לפני 50 שנה, בשנה השניה אחרי החתונה, עשיתי יום כיפור בג'רבא. והיה הרב של הקהילה הקטנה בחארה צג'ירה בג'רבא, קורא 'לך אלי תשוקתי'. הוא היה החזן ומטפחת בידו. המטפחת התמלאה דמעות! היה קורא וכוכה, קורא וכוכה, קורא וכוכה. ככה! כל מלה שמה...

אבל מה עושים היום? מה עושה יצר הרע? "תקרא מהר, מהר, מהר..." איזה טעם? איזה טעם יש בדבר הזה? 'לך אלי תשוקתי', בְּךָ תִּשְׁקֶי וְאֶבְרָכִי. לך לבי וכלייתי, לך רוחי ונשקתי. לך ידי לך רגלי, ומקף היא תכונתי".

"ככה עושים? ! אפילו אין דילוגים כמו שעושים היום במחשב"

אף אחד לא ידוע מי חיבר את הפיוט הזה, יש כל מיני השערות. היום מקובל שחיבר אותו רבנו אברהם אבן עזרא (שירי הראב"ע ח"א. ווארשה תרנ"ח, מהדורת דוד כהנא, שיר קל"ג). מי אמר לכם? כי אומרים שיש ראשי תיבות – פה כתוב א', פה כתוב ב', פה כתוב ר' ופה כתוב מ'. ככה עושים?! לפחות אם היו דילוגים (כמו שעושים היום במחשב), אולי. אבל אפילו אין דילוגים, סתם ככה.

"הפיוט הזה אנונימי – וטוב שהוא כך"

אז אתה יכול באותה המדה לומר שחיבר אותו רבי יהודה הלוי; תמצא פה י', פה ה', פה ו' וכו'. הרב עובדיה ע"ה (חזון עובדיה ימים נוראים עמ' רס"ב) שחיבר אותו רבי יהודה הלוי. וחכם אחר (מרן רבי שאול הכהן במחזור שי למורא ליוה"כ.

ליורנו תרנ"ב) כותב שחיבר אותו רב האי גאון. אבל לא חיבר אותו רב האי גאון. רב האי גאון חיבר את הפיוט שאחריו – "שְׁמַע קוֹלִי". אבל הפיוט הזה הוא אנונימי – לא ידוע מי חיבר אותו, וטוב שהוא כך. כי הוא מבטא את הנשמה היהודית בשעה שהיא נכספת להגיע לקדוש ברוך הוא.

"לא פגשתי, ופגמתי..."

יש שם אפילו מלה שלא יכול להיות שחיברו אותה רבי יהודה הלוי ורבנו אברהם אבן עזרא. למה? באלפא ביתא שם כתוב: "וּפְשַׁעִי וּפְגַמָּתִי". המלה "פגמתי", זו שפה של מקובלים – שכל חטא שאדם עושה, הוא פוגם במדות העליונות. אבל בזמנים לפני כן, לא כתבו אותה. מי שימצא מלת "פגמתי" בשירים קדמונים, שיביא לי! אני לא פגשתי אותה אף פעם. "לא פגשתי, ופגמתי"... אז המלה הזאת התחברה כנראה בדורו של הרמב"ן, אולי אפילו אחריו. ומי חיבר את השיר הזה? ישאר סתום וסתום, "סתום וסתום הדברים" (ע"פ דניאל י"ב, ט')... (מחזור 'איש מצליח' ליוה"כ במקומו).

"כמו וידוי של שכיב מרע"

הפיוט 'לך אלי תשוקתי' מעורר מאד. אם אדם יקרא אותו לאט-לאט, לא יקרא אותו במהירות, אין טעם לקרוא אותו במהירות, כל מלה ומלה – אש! הפיוט הזה נראה כמו שלוקחים אדם אחרי פטירתו, שרים לו את הדבר הזה, כמו וידוי של שכיב מרע. כל הוידוים שם: 'וְאֶזְרָא גִּנְזוּ לְפָנֶיךָ, יְהִי סִתְרִי וְסִפְתִּי. תַּחַת צֶל כְּנָפֶיךָ, תִּהְיֶנּוּ אֶת מִחְצֵתִי'. זה נראה כמו וידוי של שכיב מרע.

"כמו אבן – לא ירגיש כלום!"

הרב עובדיה ע"ה אחרי שהיה גומר תפילת ערבית, היה הולך לחדר שלו ולוקח את המחזור איתו, וקורא שם שוב פעם 'לך אלי תשוקתי' לבד. (ועוד היה קורא בו עוד הרבה פיוטים כאלה. זה כתוב בספר חדש, אמר: לא יודעים איזה פיוטים היה קורא, אבל היה קורא את הדבר הזה). כי הוא מעורר מאד הפיוט הזה. מי שיקרא אותו במהירות, לא ירגיש כלום. כמו אבן, לא ירגיש כלום! אדם יקרא אותו לאט-לאט לאט-לאט, יטעם בו! יתרגש ממנו!

"אדם פשוט לא יכול לכתוב כזה פיוט"

הפייטן שכתב דברים כאלה, היה בלבו אש של יראת שמים! אדם פשוט לא יכול לכתוב. לכן מה שאומרים שחיבר אותו רבנו אברהם אבן עזרא – לא מסתבר. גם רבי יהודה הלוי – לא מסתבר. זה שאומר שחיבר אותו אבן עזרא, אומר שהוא מצא בו אותיות 'אברהם' מכאן ומכאן ומכאן. אבל זו לא חכמה. פה יש א', פה יש ב', פה יש ר' וכו' – איזו חכמה זאת?! ויש מי שאמר שחיבר אותו רב האי גאון. אבל זו טעות. כי רב האי גאון חיבר את הפיוט הבא – "שְׁמַע קוֹלִי אֲשֶׁר יִשְׁמַע בְּקוֹלוֹת".

"זה מכפר את כל העוונות!"

אבל יחבר אותו מי שחיבר. זה נקרא בגמרא (מס' עבודה זרה כ"ד ע"ב) "מזמור יתמא" – מזמור יתום, שלא ידוע מי חיבר אותו. אבל מי שיקרא אותו – זה מכפר את כל העוונות. זה מכונת כביסה של הנשמה. יש לאשכנזים דבר כזה – "תפלה זכה". היא כתובה בספר 'חיי אדם'. לא ידוע אם הרב 'חיי אדם' חיבר אותה, או חיברו אותה לפניו והוא הוסיף בה כל מיני דברים.

זה ביטא את כל מהות חייו של מרן זצ"ל

כן ה"מכבסה" הזאת כמה פועלת במי שקורא את הדברים ברגש נכון. לא לחנם כאשר ליינו אותו למנוחת עולמים, על פי צוואתו הוא ביקש לקרוא את הפיוט הנורא הזה 'לך אלי תשוקתי', שזה ביטא באמת את כל מהות חייו. שהיה כל כולו כמה ומחובר ומשתוקק לחיבור וקשר עם בורא עולם.

"הוא מתסדֵי הָאֵל"

והתיאור הזה "מכבסה לנשמה" מתחבר לדברי ספר החינוך (מצוה קפ"ה) שכותב על מצות יום הכיפורים: "מְשַׁרְשֵׁי תַּמְצָה: שְׁהֵי מִתְסַדֵּי הָאֵל עַל בְּרִיּוֹתָיו לְקַבֵּץ לָהֶם יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה לְכַפֵּרָה עַל הַחַטָּאִים עִם הַתְּשׁוּבָה שֶׁיִּשׁוּבּוּ. שְׂאֵלוֹ יִתְקַבְּצוּ עוֹנוֹת הַבְּרִיּוֹת שֶׁנָּה בְּשָׁנָה, תִּתְמַלֵּא סֵאתָם לְסוֹף שְׁנָתָם אוֹ שְׁלֹשׁ אוֹ יוֹתֵר וְיִתְחַיֵּב הָעוֹלָם לְלִיָּה. וְעַל כֵּן נֶאֱמַר בְּחֻמְתּוֹ בְּרוּךְ הוּא לְקִיּוֹם הָעוֹלָם לְקַבֵּץ יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה לְכַפֵּרָה חַטָּאִים לְשִׁבְסִים. וּמִתְחַלֵּת בְּרִיאת הָעוֹלָם (בראשית רבה ב', ג') יִצְדוּ וְקִדְּשׁוּ לְכָף, וְאַחֵר שֶׁיִּצְדוּ הָאֵל בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ הַיּוֹם לְכַפֵּרָה, נִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְקָבַל פַּח הַזִּכּוֹת

יכנסו תחת הכפרות. ומי שבאמת לא זכתה, אז התרגול הזה תהיה עבודה. ובאמת מרן היה טורח בזה טרחה גדולה, ומהדר בזה כפי שהיה נוהג עוד משנים קדמוניות בחוץ לארץ. לאחר מכן, כאשר הרבנית חלתה, אז בשנים המאוחרות יותר הרב הפסיק והיה עושה בכסף. אבל אז היו לוקחים את העוף, מביאים הביתה, מורטים, מכניסים, מכושים ואוכלים אותו. ואת חלק הכבד היו צולים, מהחזה היו עושים לסעודה מפסקת, והשוקיים והירכיים היו עושים לצאת הצום וכן על זו הדרך.

מקור המנהג היה: בשנים עברו, מרן היה יוצא לעשות כפרות בתרגול. מרן היה הולך עם בני המשפחה, מביאים את התרגול לפנות בוקר ועושים את הכפרות. זה היה טקס גדול מאד. במיוחד אם לפעמים אחרי ששוחטים מוצאים שעוף אחד לא בסדר, עכשיו מי זה שהיה עליו העוף הזה שעשו לו כפרות בעוף טרף? צריך לחפש. אז אם זה תרגול, אז זה משהו מבין הזכרים. ואם ככה אז לוקחים עוד תרגול אחד, ועושים אחד מעל כל הבנים. ואם זה תרגול, אז לוקחים תרגול אחרת, ועושים מעל כל הבנות. כדי שמה שבטוח שכולם

“רוב העולם שומעים את השופר וחושבים - הגיע הזמן לאכול”

דבר שני, מאידך לתקיעת שופר, חצי שעה לפחות אחרי השקיעה או יותר נכון כמו שכתוב בלוחות שנה. כי רוב העולם, שומעים את השופר וחושבים “הנה, הגיע הזמן לאכול”.

“דור עקש ופתלתל”

פעם היה מעשה - זה לימוד זכות על ישראל - בשעת הנעילה ע”י בית הכנסת הגדול בתל אביב, באו בחורים שובבים, עם קוקר ועגילים (יש בהם את כל המעלות שבעולם, “דור עקש ופתלתל” (דברים ל”ב, ה). “עקש ר”ת עגילים, קוקר, קעקועים, שרשראות. ארבעה דברים – “אַרְבַּעָה אֲבוֹת נְזִיקִין” (ב”ק פ”א מ”א)...). וכל אחד והסנדיבין בידו. ואנשים לא רוצים להגיד להם משהו – אולי יגידו להם משהו, יעשו להם דוקא להכעיס; “אתה אומר לא, אני דוקא אוכל!”. אז לא ידעו מה לעשות. בסוף אמרו: יש אחד שיודע איך לדבר עם חילונים, אמרו לו: “לך תדבר איתם”. הוא חיפש אחד שנראה יותר שפוי, אמר לו: “תגיד לי, למה אתם עושים לנו דוקא להכעיס? למה?”.

“ראית שאכלנו?”

אמר לו: “מה עשיתם?”, אמר לו: “באים ככה ע”י בית הכנסת, אנחנו כולם בתענית, ואתם כל אחד והאוכל בידו”. אמר לו: “ראית שאכלנו? ! אנחנו לא אוכלים, אנחנו מחכים לשופר?”, אה, ככה? “אנחנו צמנו כל היום. רק אמא אמרה: כאשר תשמעו את קול שופר, תאכלו!”. אז בא כל אחד והסנדיבין בידו ומחכה לשמוע את קול השופר... “אה, צדיקים גמורים אתם! בואו, בואו תכנסו לבית הכנסת!”. אף אחד לא ידבר על ישראל.

“חסר להם איפה להסתובב?”

גם אלו שהם מסתובבים באופנים סביב בבית כנסת, הם מחכים לאחד שיכניס אותם. אל תגיד להם “סביב קשעים יתהלכו” (תהלים י”ב, ט), הם לא רשעים! אחרת, מה חסר להם איפה להסתובב דוקא על יד בית הכנסת? יש להם אלף מקומות מכווערים שבאומות. לא, הם עושים דוקא על יד בית כנסת, כי הם רוצים אחד שיקרב אותם. אם יש לך כשרון לקרב אותם - “בא”, תן להם סידור. “תענו”. הם רוצים להתפלל.

תקיעת שופר בצאת יום הכיפורים

בסיום יום הכיפורים תוקעים בשופר. המנהג הזה יסודתו בגאונים. אמנם רב האי גאון כתב (כ”כ) בשמו בספר העיטור סוף הל’ יוה”כ) שלא מצא טעם למה תוקעים בשופר. אז אמר זה כמו זכר ליובל שהיו תוקעים אז ביום הכיפורים דוקא, ולא בראש השנה. ויש טעם שזה כמו כאשר חוזרים מהמלחמה תוקעים בשופר בחדוה ובתרועה כדי להראות על נצחון. זה טעם אחד שמביא שיבולי הלקט (סי שכ”ב).

השופר הוא סנגור

ועוד טעם כותב שיבולי הלקט בשם אחי רבי בנימין: שהשופר הוא סנגור של ישראל בראש השנה. לכן עכשיו אנחנו משתמשים בו ומעלים את הסנגור הזה, אומרים לו: “בא תהיה איתנו עכשיו, כאשר אנחנו מקבלים מחילה וסליחה”. אז אנחנו שומעים שופר.

משה עלה בשופר וירד בשופר

יש עוד טעם אחד מובא בפרקי דרבי אליעזר (מובא שם בשבחה”ל ע”פ פרקי דרבי אליעזר סי’ מ”ו) כותב כך: בשעה שעלה משה לקבל לוחות - עלה בשופר, וגם כאשר ירד – ירד ג”כ בשופר. אז לכן משה ירד ביום הכיפורים, ולכן התקינו לתקוע במוצאי יום הכיפורים.

“מה קורה עכשיו? חשבתי גמרנו...”

יש עוד טעם אחד מובא בגאונים (שו”ת הגאונים שערי תשובה סי’ ס”ז) שזה כדי לערבב את השטן. כל יום הכיפורים הוא לא יכול לקטר, במוצאי יום הכיפורים הוא רץ עכשיו ובא לקטר, פתאום הוא שומע את קול השופר ומתבלבל לגמרי; “מה, מה קורה פה עכשיו? עכשיו חשבתי זהו גמרנו, אני חוזר לעבודה שלי”, והנה פתאום השופר מבלבל אותו עוד קצת, שלא ידבר סרה בעם ישראל. יהי רצון שנזכה להתקדש, להיטהר ולהתלבן לפני אבינו שבשמים. שתהיה השנה הזאת שנה לבנה, שנה בהירה, שנה מאירה, שנה שיתמלאו בה כל משאלותינו לטובה ולברכה, לתורה ויראת שמים. שנה שנזכה לשמוע בה את קול שופרו של משיח וביאתו בקרוב, אמן.

מאתו יתעלה עד שהוא מסיע בכפרה. וזהו אמרם זכרונם לברכה בהרבה מקומות (יומא פ”ה ע”ב) יום הכיפורים מכפר. כלומר שיש פח ליום הכיפורים בעצמו לכפר בעצירות קלות.

בעצם ספר החינוך הוקשה לו: מה יש ביום הזה? וכי היום יכול לכפר? הרי בורא עולם מכפר. אומר: לא, על ידי שבורא עולם נתן לו את הכח, לכן הוא מסייע בכפרה.

“אין ראוי לבוא לפני אדוניו בנפש חשוכה ומערבבת”

בהמשך (מצוה שי”ג) הוא כותב למה נצטוו להתענות בו? “לפי שהפאקל והמשפחה ויתר הנאות חוש המשוש, ועוררו החמר להמשך אחר הפאקל והמשפחה ויקטלו צורת הנפש החקמה מתפשט אחר האמת שהוא עבודת האל ומוסרו הטוב והמתוק לכל בני הדעת. ואין ראוי לעשות ביום בואו לדין לפני אדוניו לבוא בנפש חשוכה ומערבבת מתוך הפאקל והמשפחה במחשבות החמר אשר היא בתוכו, שאין דנין את האדם אלא לפי מעשיו שבאותה שעה, על כן טוב לו להגביר נפשו החקמה ולהקניע החמר באותו היום הנקבד, למען תהיה ראיה ונכונה לקבל פסוקה, ולא ימנענה מסף הפאקל”. ע”כ לשונו הטורה של ספר החינוך.

שליח ציבור שנשא על כתפיו את משא העם כולו

נעבור לסיום הצום. לקראת סיום היום הקדוש – תפלת נעילה. זו תפלה שאבינו הגדול מרן זצ”ל היה רגיל לעלות עוד בישיבה – הוא היה שליח הציבור לנעול ולחתום לטובה את כל בני הישיבה השומעים ואת כלל ישראל. הוא היה שליח ציבור שנשא על כתפיו את משא העם כולו.

נשיאות כפים בתפילת נעילה

דין תפלת נעילה – הוא כעין דין תפילות מנחה שעושים בשאר תעניות. בתפלת נעילה הכהנים נושאים את כפיהם, כפי שכותב מרן בשלחן ערוך סי’ תרכ”ג ס”ה. והמקור מדברי המשנה במסכת תענית (פ”ג מ”א) וזה כמו שבכל התעניות אנחנו עושים בתפילת מנחה – שהיא התפלה הסמוכה לשקיעת החמה – נשיאות כפים. לפני כן, לא עושים. וזה אטו כל תפילות מנחה של כל יום, שלא עושים נשיאות כפים כי זה סמוך לסעודה, וזה שמא אדם ישתכר ואחר כך יבוא לשאת את כפיו כשהוא שיכור. אבל בתעניות באמת, כך למעשה, אם יעשו מנחה מוקדמת, אינו נושא כפיו. רק סמוך לשקיעה עושים נשיאות כפים. אז עושים בתפלה הסמוכה לשקיעה, וביום הכיפורים זו תפלת הנעילה.

נשיאות כפים בלילה

אמנם הרמ”א כתב שם שלא נהגו לשאת כפים. אבל יש שכתבו להעיר שבסימן קכ”ח סעיף מ”ד גם הרמ”א כתב שיש מקומות שנהגו לשאת כפים בנעילה. אז כנראה יש בזה חילוקי מנהגים, ואולי זה תלוי בזה שהיו מתפללים נעילה עד אל תוך הלילה (כמו שהביא המש”ב שם ס”ט), שאז אנחנו נכנסים למחלוקת אחרת: האם מותר לשאת כפים בלילה? שדעת הראב”ה (ח”ג סי’ תתע”ז) שמותר לשאת כפים אפילו בלילה. לעומת זאת ספר האשכול (ח”א סי’ ט”ו) כתב שלא, נשיאות כפים זה כמו עבודה - “וַיִּירָד מִצֵּשֶׁת הַחֲסָאָה וְהָעֵלָה וְהַשְׁלָמִים” ורק אח”כ “וַיִּצְאָו וַיִּבְרְכוּ אֶת הָעָם” (ויקרא ט’, כ”ב-כ”ג), אז זה כמו עבודה. ולכן כמו שזה ביום, אף זה ביום.

בבין השמשות – יש לנו ספק ספיקא

למעשה אנחנו נושאים כפים רק ביום. רק בבין השמשות שיש לנו ספק ספיקא – שמא בין השמשות יום. ואפילו אם תמצא לומר לילה, שמא כדעת הפוסקים שאפשר לשאת כפים בלילה, אז אנחנו אומרים שגם אפשר. וכפי שנשמע דברים בעניין זה מפי קודשו של מרן זצ”ל:

“משתדלים שיהיה לפחות חמש דקות לפני השקיעה”

צריך להתחיל תפלת נעילה לפחות חצי שעה לפני השקיעה. ויש שם שני דברים: דבר ראשון, לכתחילה ברכת כהנים לפני השקיעה. ובדיעבד, אפשר גם אחרי השקיעה. ומשתדלים שיהיה לפחות חמש דקות לפני השקיעה. משתדלים! הרב עובדיה ע”ה היה אומר (ראה חזו”ע ימים נוראים סוף עמ’ שס”ט ועמ’ ש”ע וביחוד”ד ח”ו סי’ מ’) אל תעשו רעש ואל תענו על החזן. כמו לדוגמא כשהחזן אומר: “ה’ אלוקי ישראל מלך”, והקהל עונים אחריו: “ומלכותו בכל משלה”. לא, תתנו לי לגמור. כדי שנוכל להשתדל לעשות לפני השקיעה. ואם עבר השקיעה, תוך בין השמשות אפשר. ויש שמתירים אפילו אחר כך.

³ עד שמישהו כתב שהמחבר לקח את הרעיונות שלו מספר הקוראן של הערבים. כאלו אין לנו דבר כזה אצלנו שמי שהוא מת יקבלו אותו המלאכים, ויאמרו לו: “בא הנה, בכבוד...” אז הוא אמר: זה הרעיון לקוח מספר הקוראן. לא! אני ציינתי במקומו, זה נמצא בגמרא מסכת כתובות (דף ק”ד ע”א) שבשעת פטירתו של אדם באים לפניו שלשה כתות של מלאכים וכו’.

² יש שם ברובע הקטן – בית הכנסת הכי עתיק בעולם: ‘אלג’ריה’ ככה קוראים לו - ‘אלג’ריה בבורדה’ (ויש סיבה לדבר הזה), ועדין עד היום קיים בית הכנסת הזה. בזמנו ניסו הגרמנים הרשעים לפגוע בבית הכנסת הזה, והם נפגעו. פשוט, זה שמור מימות עולם! אומרים שבית הכנסת הזה נוסד אחרי חרבן בית ראשון, ויש אומרים אחרי חרבן בית שני. אבל הוא עתיק מאד. ויש שם בית כנסת פנימי ויש מסביל.

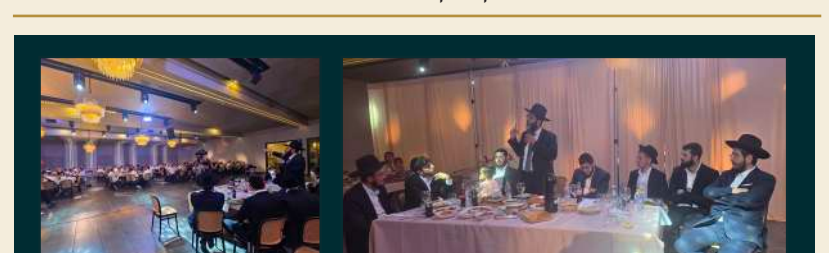

היום בחינוך

הרה"ג הרב יורם חדאד שליט"א
משגיח בשיבת 'כסא רחמים'

פירוש מעשיו של הילד בצד החיובי

בנסיון לחנך משתמשים באמצעים שונים כדי להגיע למטרה נעלה זו, ואחד האמצעים הוא העידוד. לעידוד יש יתרון גדול, משום שהוא אמצעי נוח למעורר וגם למעדר וממילא יש רצון להשתמש בו. יתרון נוסף הוא-שהסכון להנזק מעודר הוא קטן באופן יחסי לשאר האמצעים, וזאת משום, שבאופן טבעי, גם עדוד מפרז אינו יוצר סלידה כמו בשאר אמצעי החנוך (כגון: תוכחה, התניה וכו...). אדם קרוב לעצמו, ומה שנותן לו הרגשה טובה, בדרך כלל מתקבל אצלו ברצון! ומכאן יש לנו ללמד עד כמה כח העידוד רב. ומכיון שכן,

מורנו ראש הישיבה שליט"א משתתף ונושא דברים השבוע במעמד הילולת רבנו איש חי' זיע"א בשילוב סיום ספר הזוהר הקדוש שנערכה בעיר קרית גת.

ערב ראש השנה: מורנו ראש הישיבה שליט"א עורך את פדיון הנפש המיוחד, כפי שגילה לו מרן רבנו הגדול זצוק"ל בביתו עבור תורמי המוסדות.

מורנו ראש הישיבה שליט"א השתתף בסוף השבוע החולף במעמד 'ברכס טהרם' - חלוקת תעודות הוראה לרבני בית ההוראה 'מים טהורים' והוצאת ספר 'אמרות טהורות' חלק שלישי לראש בית ההוראה הגאון הגדול רבי אליהו בנימין מאדאר שליט"א. המעמד נערך באולמי 'גושל' במעמד מורנו ראש הישיבה הגר"צ מאזוז, חבר מועצת חכמי התורה וגאב"ד 'יורה דעה' הגר"ש מחפוד, מגיד המישרים הגרמנ"ח מאדאר ורבנים נוספים.

מזל טוב לידידנו היקר בן לוזון לרגל הולדת בנו

העלון בחסות:

שיעוריו
הקבועים
של מורנו
ראש
הישיבה
שליט"א:

יום ראשון

גמרא - בשעה 18:00, בית הכנסת 'היכל משה', מגדל משה אביב, רחוב ז'בוטינסקי 7 רמת גן.
השיעור השבועי 'אור הנאמן' - בשעה 20:30, רדיו 'קול ברמה'.
ניתן להאזין בתדרים: 105.7, 104.3, 92.1

יום שני

ספר 'חובות הלבבות' שער הביטחון - בשעה 20:00, בית הכנסת 'היכל משה', מגדל משה אביב, רחוב ז'בוטינסקי 7 רמת גן.

יום שלישי

ספר 'אורחות צדיקים', חובת האדם בעולמו, תיקון המידות והדרכה ישרה - בשעה 20:00, בית משפחת צמח, רחוב נתן 16 קומה 2, רמת גן.

שבת קודש

הלכה ופרשת שבוע - בשעה 16:45, בית הכנסת 'סיני', רחוב שדרות רמז 10 בני ברק.

השנה יותר מתמיד! זה הזמן להחתם לחיים טובים ולשלום

פדיון כפרות

ותזון לחיים טובים ומאושרים

מסובבים את הכסף מעל
הראש 3 פעמים ואומרים:

זה חליפתי,
זה תמורתך,
זה כפרתי.
זה הכסף ילך לצדקה,
ואני אלך לחיים טובים
אריכים ולשלום.

לפרטים ותרומות: 03-8030080

ביט/אשראי/העברה בנקאית. בנק: הפועלים (12), סניף: 475, מספר חשבון: 78683.

הגאון רבי יעקב סיני הגיע בסוף השבוע החולף לשיבה הגדולה החדשה למשא חזק מיוחד לקראת יום הדין, לאחמ"כ המשך הרב לתלמוד תורה 'אור המאיר' שם נשא דברים בפני התלמידים וצוות המחנכים.

בסיום דבריו בהיכל הישיבה הגדולה התבטא הגר"י בדברים מיוחדים על הישיבה החדשה ומורנו ראש הישיבה, ואמר בלשון זו: אהבה גדולה שררה בין רבנו ראש הישיבה שליט"א ובין מרן [הגר"ע יוסף] זצ"ל. אתם יודעים, במפגש האחרון בין ראש הישיבה ובין מרן זצ"ל. פנה מרן והתבטא באוזני הרב: 'אתה יודע, 'ליאור' גימט' 'עבדיה יוסף!'. באותה העת היה שם גם מרן רבנו הגדול זצ"ל, שהוסיף: 'זה יוצא 'עבדיה' בלי וי"ו. אבל 'עובדיה' עם וי"ו - עולה בגימט' 'וקיה ברכה'.

